

A Phenomenological Study of Communication Among Female Students in Dormitories: A Case Study of South Khorasan Farhangian University

Mohammad Alipour¹ Mohammad Valipour² Mohsen Ayati³
Fateme Abasimoghadam⁴ Sajede Ahmadi⁵

Received: 19/4/2024

Accepted: 24/12/2024

Introduction

The living environment is a crucial factor influencing the type and quality of human life. The environment and the changes that occur within it play a significant role in shaping individuals' psychological and emotional states (Nadimi et al., 2012, p. 91). Student housing is not merely a place of residence for students; it should also foster their academic, mental, and personal development (Abdi et al., 2019: 95). Entering university marks a critical stage in life, often accompanied by significant changes in social relationships. One such change involves the formation of new expectations and roles that students assume upon entering university (Reza Soltani, et al., 2013, p. 38). This experience is particularly challenging for students who are separated from their families and must live in a new city and student dormitory (Anvari, 2016, p. 106). The period of higher education, or student life, is one of the most

1. Doctoral student of Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran. Email: m.alipour@birjand.ac.ir
<https://orcid.org/0000-0002-1103-3110>
2. Department of History Education, Farhangian University, P.O. Box 14665-889, Tehran, Iran. Email: m.valipour@cfu.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran. Email: mayati@birjand.ac.ir.
<https://orcid.org/0000-0001-5864-5846>
4. BA student of Social Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran. Email: itsfoqaddam11@gmail.com.
5. BA student of Social Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran. Email: sajedeahmadi4976@gmail.com.

COPYRIGHTS

2023 by the authors. Published by the General Office of Islamic Culture and Direction southern Khorasan. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

transformative phases in an individual's life. During this time, students undergo significant changes due to new educational experiences, unfamiliar situations, and the pressures of new expectations. These changes can have a lasting impact on their future. For students studying in a city away from their home, living in a student dormitory further intensifies these transitions. The student dormitory plays a vital role in providing a sense of security for non-native students, making it an essential component of the higher education system (Saeidi & Esmailzadeh, 2009, p. 44).

Farhangian University, like other universities, admits a large number of non-native students each year, many of whom must reside in dormitories. At Farhangian University, dormitories hold a unique educational and developmental role. The university's mission is to train teachers in alignment with the values of the Islamic Revolution, and as a result, students spend a significant portion of their time in the dormitories. These halls serve as spaces where student-teacher relationships are cultivated, and students gain valuable experiences through these interactions. Investigating these experiences is of great importance. Moreover, there is a lack of research on student communication within the context of student life in the halls. Therefore, the purpose of this study is to explore the nature of student communication in dormitories.

Method

Given the nature of the subject under study, the approach of the current research is qualitative, specifically of the phenomenological type. The research participants were female student teachers residing in the dormitories of Farhangian University, Imam Sajjad Campus, in South Khorasan. A purposive sampling method was used to select a sample of 11 participants, all of whom had at least two semesters of living experience in the university's student residence. The sample size continued to grow until theoretical data saturation was reached. The research tool was a semi-structured interview, and data collection was carried out through these interviews. During the interview process, a variety of questions were posed, and the main questions are:

- What are your experiences of student communication in dormitories?
- What challenges and problems have you encountered in your communication with students' dormitories?
- What opportunities has student communication in dormitories created for you?
- What are the characteristics of student communication in dormitories?
- What have been the effects and outcomes of your communication with students in dormitories?

To analyze the data, Colaizzi's (2002) seven-step strategy was employed. Additionally, MAXQDA (version 11) was used during the data analysis stages. To evaluate the results of this qualitative research, the criteria set by Lincoln and Guba (1985) were applied.

Findings and Conclusion

The findings from students' lived experiences were categorized into four main themes and nine sub-themes: characteristics (individual, social), consequences

(moral, behavioral, and cultural), opportunities (group and individual) and challenges (personal, intellectual, and cultural). The results revealed that communication among students in the dormitories has created numerous opportunities and challenges. Key opportunities include enhanced communication skills, academic progress, exposure to new concepts and the development of teamwork abilities. However, alongside these opportunities, students identified several challenges, including personal differences, cultural variations, differing morals and attitudes, and the lack of private space.

Based on these findings, it can be concluded that student communication in the dormitory can foster both personal and social growth. The relationship between students and teachers in the dormitories is shaped by the needs of both groups. Both students and teachers view communication in the dormitories as an opportunity and use this platform for self-improvement, aiming to make the most of their four years of study.

Keywords: Communication, Dormitory, Farhangian University, Phenomenology.

References

- Abbaspour, S., Abbasi Esfajir, A., & Rahmani Firozjah, A. (2022). Tahlili bar sabk-e zendegi dar khabgah-e daneshjuyi (motale'e moredi: Daneshjuyan-e saken dar khabgah-haye daneshgah-e San'ati Khajeh Nasir al-Din Tusi) [An analysis of lifestyle in student dormitories: A case study of students residing in dormitories at Khajeh Nasir al-Din Tusi University]. *Islamic Lifestyle with a Focus on Health*, 6(2), 11-122. [In Persian]
- Abdi, A., Hatami Khanghahi, T., & Vaziri, V. (2020). Barresi-ye rabeteh-ye angizeh-ye pishraft ba rezaayat az aamale mohiti dar daneshjuyan-e saken saray-e daneshjuyi (namune moredi: Daneshjuyan-e saken dar saray-e daneshjuyi dowlati Daneshgah-e Mohaqiq Ardebili) [A study of the relationship between achievement motivation and satisfaction with environmental factors in students residing in dormitories: A case study of students in public dormitories at Mohaghegh Ardabili University]. *Architecture Thought*, 4(7), 94-106. [In Persian]
- Afshani, S. A., Asgari Nadushan, A., & Sefid, M. (2012). Barresi-ye moshkelat-e farhangi-ye zendegi-ye saray-e daneshjuyi-ye daneshjuyan-e pesar-e saray-e daneshjuyi-haye daneshgah-e Yazd [A study of cultural problems in the student dormitories of male students at Yazd University]. *Journal of Sociological Studies of Youth*, 3(5), 9-26. [In Persian]
- Amini, S., Ekhlasi, E., & Hadadi, S. (2023). Motale'e-ye padidarshenasakhti-ye tajrobe-ye tanhaei dar bein-e daneshjuyan ba roykard-e tafsiri (mored-e motale'e: Daneshjuyan-e pesar-e khaabgah-e Shahid Ashtiani Daneshgah-e Allameh Tabatabai) [A phenomenological study of loneliness experience among students with an interpretive approach: The case of Male students of Shahid Ashtiani Dormitory at Allameh Tabataba'i University]. *Cultural Strategy*, 16(62), 31-60. [In Persian]
- Anvari, Z. (2017). Hess-e ta'allogh be saray-e daneshjuyi; motale'e moredi-ye dokhtaran-e daneshgah-haye dolati-ye shahr-e Tehran [A sense of belonging to the student dormitory; A case study of female students at public universities in Tehran]. *Iranian Cultural Quarterly*, 11(2), 105-131. [In Persian]
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss. Vol. 3: Loss, sadness and depression*. New York: Basic Books.
- Ghoularzi, N., Ghasempour, F., & Etemadi Fard, S. M. (2019). Chalesh-haye zendegi saray-e daneshjuyi daneshjuyan-e dokhtar dar saray-e daneshjuyi-haye daneshgah-haye sarasari shahr-e Tehran [Challenges of student life in dormitories for female students at national universities in Tehran]. *Quarterly Journal of Social Sciences*, 26(84), 33-60. [In Persian]

- Hasani, H., & Khojasteh, E. (2023). Motale'ye keyfi-ye guzaran-e oqaat-e faraghat-e dokhtaran dar khabgah-e daneshgah-e Yazd [A qualitative study of leisure time activities of female students in Yazd University dormitories]. *Strategic Studies of Women*, 101(26), 145-175. [In Persian]
- Jahangiri, J., Abutorabi Zarchi, F., Tanha, F., & Abutorabi Zarchi, H. (2012). Barresi-ye rabeteh-ye bein-e rezaayat az zendegi-ye saray-e daneshjuyi va az khodbiganegi-ye daneshjuyan-e dokhtar-e saray-e daneshjuyi (motale'e moredi: Daneshgah-e Esfahan) [Study of the relationship between satisfaction with dormitory life and alienation among female students in dormitories (case study: Isfahan University)]. *Journal of Women in Culture and Art*, 4(2), 89-106. [In Persian]
- Kharabati, S., & Yazdanfar, S. A. (2016). Avamale mo'aser dar ijaad-e delbastegi be makan dar saray-e daneshjuyi-e daneshjuyan (namune moredi: Saray-e daneshjuyi Daneshgah-e Semnan) [Factors affecting attachment to place in student dormitories: The case of Semnan University's dormitory]. *Iranian Architecture and Urbanism Journal*, 13(1), 5-26. [In Persian]
- Mahmoudirad, M., & Arasteh, H. (2004). Khabgah-haye daneshjuyi be masabe-e javamei baray-e yadgiri [Student dormitories as communities for learning]. *Teb va Tazkiyah*, 13(2), 45-54. [In Persian]
- Mobasheri, M., Alidoosti, M., & Solati, S. K. (2013). Barresi-ye rabeteh-ye deltangi baraye khanevadeh va sazegari ba daneshgah dar daneshjuyan-e saray-e daneshjuyi [A study of the relationship between homesickness and university adjustment in students living in dormitories]. *Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 21(6), 160-166. [In Persian]
- Mohammadpour, A. (2010). Arzyabi-ye keyfiat dar tahqiq keyfi: Osul va ruykardhaye etebaryabi va tamimi-paziri [Evaluating quality in qualitative research: Principles and strategies for validity and generalizability]. *Quarterly Journal of Social Sciences*, 17(48), 73-107. [In Persian]
- Mohsenpour, M. (2011). Arzyabi-ye dadeh-haye keyfi [Qualitative data evaluation]. *Journal of the Student Research Committee, Sabzevar University of Medical Sciences*, 16(3&4), 50-55. [In Persian]
- Nadimi, H., Faghihi Habibabadi, M. R., & Nazarpour, M. T. (2013). Ta'sir-e cheshmandaz va tarahi-ye mohit-haye saray-e daneshjuyi bar mizane rizaayatmandi-ye daneshjuyan [The impact of dormitory design and environment on student satisfaction (case study: Dormitories for female students at Hakim Sabzevari University)]. *Environmental Sciences Quarterly*, 11(1), 81-93. [In Persian]

- Nazarpour, M. T., Saadati Vaghar, P., & Heydari, A. (2017). Behbood-e kalbod-e sokunatgah-haye daneshjuyi dar jahan-e afzayesh-e ejtemai-yi ba takyeh bar ruykard-e taho faza [Improving the physical environment of student dormitories to enhance social interaction: Case study: Hakim Sabzevari Dormitory, Sabzevar]. *Arman Shahr Quarterly*, 10(21), 247-256. [In Persian]
- Parvin, S. (2016). Chalesh-haye zendegi-ye daneshjuyi dar khavabgah-haye khodgardan dar shahr-e Tehran (ba ta'kid bar asib-haye ejtemai) [Challenges of student life in self-managed dormitories in Tehran (with emphasis on social harms)]. *Quarterly Journal of Iranian Social Issues Review*, 7(2), 311-338. [In Persian]
- Qanbari Adivi, A. (2019). *Chisti-ye namgozari saray-e daneshjuyi be jaye khabgah* [What does naming a student residence instead of a dormitory mean?]. [Paper presentation] Student Life Conference, Opportunities and Challenges with Emphasis on Students Residing in Dormitories. Hamedan, Bu-Ali Sina University. [In Persian]
- Rahmati, A., Zermat-e-Horfe, F., Alipour, F., & Karbakhshzadeh, F. (2019). Tajrobeh-haye daneshjuyan-e dokhtar az sokoonat dar saray-e daneshjuyi-haye daneshjuyan [Experiences of female students living in dormitories]. *Quarterly Journal of Contemporary Sociological Research*, 8(14), 75-97. [In Persian]
- Reza Soltani, P., Qanbari Khangha, A., & Moridi, M. (2014). Moqayese-ye keyfiat-e zendegi marboot be salammat dar daneshjuyan-e saray-e daneshjuyi va gheyre-saray-e daneshjuyi [A comparison of health-related quality of life in students living in dormitories and non-dormitories]. *Journal of Holistic Nursing and Midwifery*, 24(74), 38-45. [In Persian]
- Saeidi, A. A., & Esmailzadeh, K. (2010). Barresi-ye masa'el va moshkelat-e saray-e daneshjuyi-e daneshjuyan-e dokhtar-e daneshgah-haye dolati dar shahr-e Tehran [A study of issues and problems of dormitories for female students at public universities in Tehran]. *Journal of Women and Health*, 1(1), 43-88. [In Persian]
- Sarajzadeh, S. H., & Habibpour Ketabi, K. (2018). Keyfiat-e zendegi-ye saray-e daneshjuyi daneshjuyan-e dokhtar daneshgah-haye dolati Iran [Quality of life in dormitories for female students at public universities in Iran]. *Iranian Cultural Research Quarterly*, 11(4), 1-31. [In Persian]
- Varastehfar, A., & Mousavi Tazehabadi, S. F. (2014). Dark-e padidar shenāsāneh-ye konesh-e ejtemā'i dar zendegi-e sarā-e daneshjuyi-e daneshjuyan-e dokhtar-e daneshgah-e farhangian [A phenomenological understanding of social action in the dormitory life of female students at Farhangian University]. *Educational and School Studies*, 8(1), 9-39. [In Persian]

مقاله‌ی علمی - پژوهشی

بررسی ارتباطات دانشجویان دختر در سراهای دانشجویی

مطالعه‌ی موردی: دانشگاه فرهنگیان خراسان جنوبی

محمد علی پور^۱ محمد ولی پور^۲ محسن آیتی^۳
فاطمه عباسی مقدم^۴ ساجده احمدی^۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۰۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۳۱

مشاهده‌ی مقاله‌ی منتشر شده: دوره‌ی ۱۸، شماره‌ی ۴

http://www.farhangekhorasan.ir/article_211947.html

چکیده

دانشجویان در دوران تحصیل زمان زیادی را در سراهای دانشجویی سپری می‌کنند و در این مدت ارتباطات دانشجویی به کسب تجارب مختلف از سوی دانشجویان منجر می‌شود. پژوهش حاضر با هدف مطالعه‌ی ارتباطات دانشجویان دختر در سراهای دانشجویی به شیوه‌ی کیفی از نوع پدیدارشناسی صورت گرفت. با توجه به ماهیت پژوهش، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد که از طریق مصاحبه‌ی عمیق با ۱۱ دانشجوی دختر، داده‌های اخذ شده به اشباع رسید.

۱. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، ایران (نویسنده مسئول).
m.alipour@birjand.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0002-1103-3110>

m.valipoor@cfu.ac.ir

۲. گروه آموزش تاریخ، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

mayati@birjand.ac.ir

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، ایران

<https://orcid.org/0000-0001-5864-5846>

itsfoqaddam11@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

sajedehahmadi4976@gmail.com

۵. دانشجوی کارشناسی علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

COPYRIGHTS

2023 by the authors. Published by the General Office of Islamic Culture and Direction southern Khorasan. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

داده‌های حاصل از تجارب دانشجویان به روش کلایزی (2002) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های حاصل از تجارب زیسته‌ی دانشجویان در چهار کد انتخابی و نه کد محوری ویژگی‌ها (فردی، اجتماعی)، پیامدها (اخلاقی، رفتاری و فرهنگی)، فرصت‌ها (گروهی و فردی) و چالش‌ها (شخصی، فکری و فرهنگی) دسته‌بندی شد. نتایج نشان داد که ارتباط دانشجویان در سرای دانشجویی فرصت‌ها و چالش‌های متعددی به همراه داشته است. بالا رفتن قدرت ارتباط، پیشرفت تحصیلی، آشنا شدن با مفاهیم جدید، کسب مهارت کارگروهی از مهم‌ترین فرصت‌ها هستند. در کنار این فرصت‌ها، اختلاف در مسائل شخصی، تفاوت‌های فرهنگی، اخلاق و روحیات متفاوت، نداشتن فضای خلوت با خود از برجسته‌ترین چالش‌ها بودند که دانشجویان به آن اشاره کردند. بر مبنای این یافته‌ها، می‌توان بیان داشت که ارتباط دانشجویان با همدیگر در سرای دانشجویی می‌تواند زمینه‌ی رشد فردی و اجتماعی آنان را فراهم کند. ارتباطی که بین دانشجو - معلمان در سراهای دانشجویی شکل می‌گیرد، ارتباطی است برخاسته از نیازهایی همچون پرسش و پاسخ درسی، مقررات خوابگاهی (ساعت خاموشی، سرو غذا)، نظافت اتاق و رعایت بهداشت دانشجو - معلمان است. دانشجو - معلمان ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی را به‌عنوان فرصت می‌بینند و تلاش می‌کنند از این بستر برای خودسازی و کسب مهارت‌های زندگی استفاده کنند تا بهترین‌ها را برای خود در دوران تحصیل رقم بزنند.

واژه‌های کلیدی: ارتباط، سرای دانشجویی، دانشگاه فرهنگیان، پدیدارشناسی.

مقدمه

یکی از عوامل موثر بر وضعیت هیجانی و روح و روان فرد، محیط زندگی و تحولات آن است که معمولاً بر انتخاب شیوه‌ی زندگی اثرگذار است. محیط زندگی و تغییراتی که در آن صورت می‌گیرد، یکی از عوامل تعیین‌کننده در وضعیت روان‌شناختی و هیجانی افراد، و به تبع آن، انتخاب شیوه‌ی زندگی آن‌ها است (ندیمی و همکاران، ۱۳۹۲: ۹۱). مسکن دانشجویی، نه تنها، باید سرپناهی برای دانشجویان باشد، بلکه باید محیطی را برای پیشرفت علمی و شخصیتی آن‌ها فراهم کند (عبدی و همکاران، ۱۳۹۹: ۹۵). ورود به دانشگاه، یکی از مقاطع حساس زندگی است که غالباً با تغییرات زیادی در روابط اجتماعی همراه است. یکی از این تغییرات و پذیرفتن

نقش‌های جدیدی است که هم‌زمان با ورود به دانشگاه در دانشجویان شکل می‌گیرد (رضاسلطانی، قنبری خانقاه و مریدی، ۱۳۹۳: ۳۸). این شرایط برای دانشجویانی که از خانواده خود جدا شده و مجبورند در شهری غیربومی و در سرای دانشجویی زندگی کنند، دوچندان است (انواری، ۱۳۹۶: ۱۰۶). از مهم‌ترین تغییراتی که در دوره دانشجویی رخ می‌دهد، تغییر در نوع آموزش موقعیت‌های متفاوت و روبه‌رو شدن با انتظارات جدید است که می‌تواند تمام زندگی آنان را تحت تأثیر قرار دهد. سرای دانشجویی می‌تواند نقش مهمی در ایجاد امنیت برای دانشجویان غیربومی داشته باشد و به همین دلیل سراهای دانشجویی جایگاه ویژه‌ای در نظام آموزش عالی به خود اختصاص داده است (سعیدی و اسماعیل‌زاده، ۱۳۸۹: ۴۴).

زندگی در سراهای دانشجویی مزایای متعددی دارد؛ یکی از مزایای آن، وجود سرپناهی برای سکونت و آرامش دانشجویان است که تمامی مقررات انضباطی و اداری دانشگاه بر آن حاکم است. از دیگر مزایای سرا دانشجویی فضای اجتماعی و فرهنگی، یادگیری روابط اجتماعی، افزایش مهارت‌های زندگی و کسب تجربه‌های زندگی است. لازم به ذکر است که سکونت در سرای دانشجویی معایبی هم مانند خطر رویارویی با آسیب‌های اجتماعی، کاهش عملکرد آموزشی، تضعیف دینداری، کاهش گرایش به حجاب و پوشش اسلامی نیز دارد (سراج‌زاده و حبیب‌پور گتایی، ۱۳۹۷: ۲). عقیده بر این است که زندگی در سرای دانشجویی فرصت‌های زیادی را برای کنش‌ها و ارتباطات اجتماعی فراهم می‌کند و در آن نوعی یادگیری پنهان و غیررسمی وجود دارد؛ از این‌رو سراهای دانشجویی در ساختار دانشگاه‌ها از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند و با افزایش تعداد دانشجویان، ضرورت ارائه خدمات متنوع نیز بیشتر می‌شود (وارسته‌فر و موسوی تازه-آبادی، ۱۳۹۳: ۱۰). دانشجویانی که در چنین محیطی زندگی می‌کنند، به دلیل یادگیری مهارت‌های ارتباطی و زیست‌جمعی، تعامل بیشتری با سایر دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی دارند و در نتیجه مهارت‌های زندگی در آنان تقویت می‌شود (ترینزینی^۱ و همکاران؛ به نقل از وارسته‌فر و تازه‌آبادی، ۱۳۹۳). زندگی در سراهای دانشجویی فرصتی را فراهم می‌کند تا یاد

بگیرند که چگونه مستقل زندگی کنند و فضا و امکانات را با هم به اشتراک گذارند (سراج زاده و حبیب پور گتایی، ۱۳۹۷). ایجاد دلبستگی به مکان در سرای دانشجویی می‌تواند در تطبیق دانشجویان با محیط جدید و اشتیاق آن‌ها برای زندگی با دیگران نقش مؤثری داشته باشد (خراباتی و یزدانفر، ۱۳۹۵: ۶).

سراهای دانشجویی، در کنار مزایا، دارای مشکلات و چالش‌های متعددی است. سکونت در سراهای دانشجویی، دور از خانواده و برای مدت طولانی، تجربه‌ی دشواری برای دانشجویان دختر است. دانشجویان با ورود به سرای دانشجویی دچار احساس تنهایی و غربت می‌شوند (فریتس ۱ و همکاران، به نقل از خراباتی و یزدانفر، ۱۳۹۵: ۷). و حس دلبستگی به مکان جدید در آن‌ها دیده نمی‌شود (Bowlby, 1980: 42). این موضوع به‌نوبه‌ی خود بر روی عملکردهای تحصیلی و رفتاری دانشجویان تأثیر خواهد داشت (خراباتی و یزدانفر، ۱۳۹۵: ۱۴۰).

سرای دانشجویی، عرصه‌ای نیمه عمومی است که در آن عده‌ای از هم‌سالان، درگیر تعاملات بین فرهنگی و برخوردهای قومیتی می‌شوند. این ارتباطات می‌تواند تأثیر مثبت یا منفی بر زندگی فرد داشته باشد و از او در برابر تصمیم‌گیری‌های زندگی اجتماعی‌اش، فردی مستقل یا منفعل بسازد. سرای دانشجویی ادامه‌ی فضای دانشگاه است که در آن فرد، تحت تعلیم و تأثیر است. انتقال فرهنگ، جامعه‌پذیری، افزایش تخصص و مهارت، پرورش و رشد شخصی افراد مواردی هستند که افراد در تعاملات خود در این فضا می‌توانند کسب کنند (جهانگیری و دیگران، ۱۳۹۱: ۹۰). در نهایت، زندگی در سرای دانشجویی با تمام مسائل خود، برشی از زندگی دانشجو است (انواری، ۱۳۹۶: ۱۰۷)، اما مهم‌تر از این فضای فیزیکی و فیزیکی‌گرایی حاکم بر سرای دانشجویی، این محیط یک فضای اجتماعی و فرهنگی است که جنبه‌های مثبت فراوانی مانند یادگیری روابط اجتماعی، افزایش مهارت زندگی و کسب تجربه‌های زندگی دارد.

دانشگاه فرهنگیان، در کنار سایر دانشگاه‌ها، هرساله تعدادی زیادی دانشجو غیربومی پذیرش دارد که می‌باید در سراهای دانشجویی استقرار یابند. در دانشگاه فرهنگیان، سراهای دانشجویی از جایگاه تربیتی و آموزشی ویژه‌ای برخوردار است. دانشجویانی که در این دانشگاه تحصیل می‌کنند، بخشی زیادی از زمان خود را در سرای دانشجویی سپری می‌کنند؛ لذا ارتباطات دانشجو

- معلمان در سراهای دانشجویی شکل می‌گیرد و دانشجویان در راستای این تعاملات تجارب ارزشمندی دارند و بررسی این تجارب از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و از طرفی پژوهش‌های اندکی در حوزه‌ی بررسی ارتباطات دانشجویی در زندگی سرای دانشجویی انجام شده است؛ لذا هدف از پژوهش حاضر بررسی ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی است.

هدف پژوهش

هدف پژوهش حاضر مطالعه‌ی پدیدارشناسی ارتباطات دانشجویان در سراهای دانشجویی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ است.

مبانی نظری

تاریخچه‌ی سراهای دانشجویی نشان می‌دهد که ایجاد جوامع یادگیرنده در سراهای دانشجویی به دانشگاه بولونیای ایتالیا در قرن ۱۲ م برمی‌گردد که پس از آن دانشجویان می‌توانستند در قالب گروه‌های کوچک در محیط‌هایی که اجاره کرده بودند، به طور گروهی به کسب علم بپردازند و سابقه‌ی تشکیل چنین جوامعی در حوزه‌های علمیه اسلامی دست کم به هزار سال پیش بازمی‌گردد و می‌توان گفت مختص و منحصر به جوامع غربی نبوده است (محمودی‌راد و آراسته، ۱۳۸۳: ۴۵).

سرای دانشجویی برای اقامت دانشجویان واجد شرایط با هدف تأمین نیازهای فرهنگی، رفاهی، بهداشت روانی و جسمی و امور فوق برنامه در دوران تحصیل ایجاد شده است و معمولاً در نزدیکی دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی واقع شده و به دانشجویان این امکان را می‌دهد تا در محیطی متمرکز و مناسب تحصیل کرده و از امکانات مربوط به زندگی دانشجویی بهره‌مند شوند. سرای دانشجویی مکانی است که دانشجویان به صورت فردی یا گروهی قسمتی از اوقات خود را در آن می‌گذرانند و باید مطالعه، تعامل و معاشرت را در بین دانشجویان آسان نماید و از پتانسیل‌های

لازم جهت جذب و تعاملات اجتماعی دانشجویان برخوردار باشد (نظریور، سعادت‌ی و قار و حیدری، ۱۳۹۶: ۲۴۷).

راه‌اندازی سراهای دانشجویی به عنوان فضاهایی برای ارتباط و تبادل اطلاعات میان دانشجویان، تشویق به یادگیری، ایجاد انگیزه برای شرکت در فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی و توسعه‌ی مهارت‌های اجتماعی و تحلیلی دانشجویان طراحی شده و سراهای دانشجویی از مهم‌ترین جوامع یادگیری هستند تا از این طریق مرزهای موجود میان اندیشه و زندگی اجتماعی - علمی برداشته شود (عباس‌پور، عباسی اسفجیر و رحمانی فیروزجاه، ۱۴۰۱: ۱۱۲).

در سراهای دانشجویی فرصت‌های تربیتی و آموزشی بسیار زیادی وجود دارد و علاوه بر تقویت مهارت‌ها و آموزش عملی، در شکل‌دهی به هویت، شخصیت و توانایی‌های فرد بسیار حائز اهمیت است. سرای دانشجویی، در جایگاه خانه‌ی دوم، دانشجو اهمیت ویژه‌ای در ارتقای نشاط معنوی، حفظ آرامش روحی و جسمی، توسعه‌ی فکر و اندیشه، اعتلای شخصیت و افزایش کیفیت تحصیلی دانشجویان دارد. نقش سراهای دانشجویی در تقویت استقلال شخصی، کاهش وابستگی به خانواده، مدیریت منابع مالی و تجربه‌آموزی کاملاً نمایان است و به این سبب که دانشجویان زندگی واقعی را با رعایت ضوابط و حدود اختیار خود تمرین می‌کنند، سرای دانشگاهی، خود، دانشگاهی در درون دانشگاه اصلی و مادر است. حقوق و تکالیف دانشجویی در این حوزه سبب می‌شود که سرای دانشجویی محیطی امن و آرام برای مهارت‌آموزی و کسب همدلی، همراهی، همگامی و هم‌اندیشی جوانان شود (قنبری عدیوی، ۱۳۹۸: ۱۱). سراهای دانشجویی علاوه بر اینکه می‌توانند یک منبع حمایتی برای دانشجویان باشند، ممکن است مشکلاتی چون مشکلات اقتصادی، مشکلات تحصیلی، مسائل و تفاوت‌های فرهنگی را بر افراد تحمیل کنند، زیرا هم‌زیستی اجباری، کم‌رنگ شدن فردیت، تداخل حوزه‌ی عمومی و خصوصی، استرس‌های ناشی از عوامل متعدد و تغییر در تغذیه تجربیاتی هستند که دانشجو در این محیط با آن‌ها روبرو می‌شود و نیازمند رفع آن‌هاست (پروین، ۱۳۹۵: ۳۱۲).

پیشینه‌ی پژوهش

پژوهش‌های متعددی در زمینه‌ی سراهای دانشجویی صورت گرفته است. پژوهش امینی، اخلاسی و حدادی (۱۴۰۲) با هدف واکاوی تجربه‌ی تنهایی در دانشجویان خوابگاهی پسر دانشگاه علامه طباطبایی و شناخت تاکتیک‌های آن‌ها در مواجهه با این تجربه نوشته شده است. یافته‌های آن در مضامین اصلی «جامعه‌ی رقابتی»، «جامعه‌ی نظارتی و ناامن»، «حکم‌فرمایی سکوت» و «جامعه‌ی یکرنگ» طبقه‌بندی شدند و سه تاکتیک «انکار تنهایی»، «درون‌گرایی» و «تسلیم انفعال» به‌عنوان تاکتیک‌های دانشجویان در مواجهه با تنهایی کشف شدند. حسنی و خجسته (۱۴۰۲) پژوهشی با هدف واکاوی و مطالعه‌ی تجارب و ادراکات، نیازها و چگونگی گذران اوقات فراغت دانشجویان دختر در خوابگاه دانشگاه یزد انجام دادند که تجارب و ادراکات مثبت دانشجویان از گذران اوقات فراغت شامل چهار مضمون اصلی - افزایش سرمایه‌ی اجتماعی، ارتقای ویژگی‌های روان‌شناختی و تمرین اخلاق، خودباوری و شکوفایی فردی، کسب مهارت و شناخت توانمندی‌ها - بوده است. در واکاوی تجارب و ادراکات منفی اوقات فراغت دانشجویان نیز چهار مضمون اصلی، شامل تفاوت‌های فرهنگی و روابط تنش‌زا، نداشتن مهارت‌های ارتباطی، شرایط سخت و ناآرام محیطی و روانی خوابگاه، ناهنجاری‌های اخلاقی، شناسایی شده است. در مطالعه‌ی نیازهای گذران اوقات فراغت چهار مضمون اصلی، شامل اصلاحات فرهنگی - اجتماعی، نبود خدمات و تجهیزات، برنامه‌ریزی تعاملی و هوشمندانه، آموزش و اشتغال‌آفرینی، به‌دست آمده است. در مطالعه‌ی روش گذران اوقات فراغت پنج مضمون اصلی، شامل آموزش و یادگیری، تفریح و سرگرمی، فعالیت‌های هنری - مهارتی، فعالیت‌های فکری - ورزشی، فعالیت‌های فرهنگی - اجتماعی، به دست آمد. رحمتی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به نام «تجارب دانشجویان دختر از سکونت در سراهای دانشجویی» به این نتایج دست یافتند: سکونت در سرای دانشجویی و ارتباط با دیگر دانشجویان در کنار ایجاد فرصت‌های مناسب و داشتن ابعاد مثبت، مشکلاتی را نیز برای دانشجویان ایجاد می‌کند. یکی از این مشکلات ایجاد غربت و دل‌تنگی بود که عمدتاً در اوایل جدایی از خانواده با آن مواجه می‌شوند و این مسئله موجب می‌شود که آنان شرایط سخت و احساسات ناخوشایندی را تجربه نمایند. سراج‌زاده و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان

«کیفیت زندگی سرای دانشجویی دختر دانشگاه‌های دولتی ایران» دریافتند که تصور اولیه‌ی دانشجویان از سرای دانشجویی، محیطی شاد و دوستانه، مکانی دارای امکانات فراوان، برخوردار از آرامش و امنیت و دارای محیط اختصاصی و منظم بود که پس از ورود به دانشگاه، این تصور به محیطی با عناصری، مانند متراکم یا شلوغی بیش‌ازحد، دوری از خانواده و دل‌تنگی، فاقد آزادی، ناامن و فاقد حریم خصوصی، تبدیل شده است. نتایج پژوهش گودرزی و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان «چالش‌های زندگی سرای دانشجویی دانشجویان دختر در سرای دانشجویی‌های دانشگاه‌های سراسری شهر تهران» نشان داد که سرای دانشجویی و روابط حاصل از آن می‌تواند مکانی برای آسایش تعلق خاطر، شکل‌گیری عاطفه‌ی جمعی، مهارت‌بخشی در فضای گروهی و بالا بردن مهارت‌های فردی، گروهی و اجتماعی باشد.

پژوهش سراج‌زاده و حبیب‌پور گتایی (۱۳۹۷) نشان داد که در بُعد رفاهی، دانشجویان از امکانات رفاهی اتاق، ساختمان و خوابگاه، امکانات فرهنگی در خوابگاه، و امکانات رفاهی کالبدی خوابگاه ناراضی بوده‌اند. در بُعد فرهنگی، از یک‌سو دانشجویان از فعالیت‌ها و برنامه‌های فرهنگی در خوابگاه ناراضی بوده‌اند و از سوی دیگر، از وقت فراغت آنان به‌گونه‌ای مطلوب استفاده نمی‌شود. در بُعد اجتماعی، جنس آسیب‌های اجتماعی برای دختران، بیشتر مربوط به امر جنسی و از نوع روابط دوستی بود (رابطه‌ی دوستی، رابطه‌ی جنسی، و پارتی). شایع‌ترین مواد دخانی مصرفی بین دانشجویان، ابتدا قلیان و سپس سیگار، مشروبات الکلی، مواد مخدر، و پپ بود. بسیاری از دانشجویان از دامنه‌ی زمانی رفت‌وآمد در خوابگاه، ناراضی بودند و روی هم‌رفته، رضایت دانشجویان از کیفیت ذهنی زندگی خوابگاهی، چه در شکل شهودی و چه در شکل منطقی آن، پایین بود. پروین (۱۳۹۵) نشان داد نزاع و درگیری دانشجویان بر سر مسائل مختلف و ارتباط مخاطره‌آمیز همچون گرایش به رفتارهای پرخطر و آسیب‌های اجتماعی، مانند اعتیاد و مصرف مواد مخدر، از مهم‌ترین چالش‌های ارتباطی زندگی دانشجویی در خوابگاه‌های خودگردان محسوب می‌شوند. پیشینه‌های مقاله نشان می‌دهد که پژوهش‌های متعددی درباره‌ی سراهای دانشجویی صورت گرفته، اما پژوهشی در زمینه‌ی بررسی ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی دانشگاه فرهنگیان انجام نگرفته است.

روش تحقیق

بنا بر ماهیت موضوع مورد مطالعه، رویکرد پژوهش حاضر کیفی از نوع پدیدارشناسی است. مشارکت‌کنندگان پژوهش دانشجوی - معلمان دختر ساکن در سراهای دانشجویی دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد(ع) خراسان جنوبی بودند. نمونه‌ی پژوهش به تعداد ۱۱ نفر، با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شد. به طوری که از میان مشارکت‌کنندگان، افرادی که حداقل دو ترم تجربه‌ی زندگی در سرای دانشجویی دانشگاه را داشتند، انتخاب شدند. حجم نمونه تا اشباع نظری داده‌ها ادامه داشت. دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد(ع) بیرجند دارای دو سرای دانشجویی است که اکثر دانشجویان مستقر در این سراها بومی استان‌های خراسان شمالی، خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و خراسان رضوی هستند و خرده‌فرهنگ‌های این دانشجویان شامل کرد، ترک قشقایی، بلوچ، فارس و... است که با توجه به قوانین و مقررات سراهای دانشجویی در کنار هم زندگی و با همدیگر ارتباط دارند.

ابزار پژوهش، مصاحبه‌ی نیمه ساختاریافته و جمع‌آوری داده‌ها از طریق نیمه‌ساختاریافته انجام گرفت. در انجام مصاحبه‌ها اختیاری بودن ورود و خروج شرکت‌کنندگان در جریان مصاحبه به‌عنوان یک شرط الزامی برای شروع مصاحبه بود. قبل از مصاحبه ضمن اطمینان از محرمانه بودن اطلاعات، مجوز ورود در جریان مصاحبه اخذ گردید. طول مدت مصاحبه بین ۱۵ تا ۳۵ دقیقه براساس تحلیل داده‌ها با سؤالات اکتشافی ادامه یافت. بعد از پایان یافتن مصاحبه‌ها تحلیل داده‌ها صورت گرفت. در فرایند مصاحبه سؤالات متعددی مطرح شد. سؤالاتی همچون: ۱- از ارتباطات دانشجویان در سراهای دانشجویی چه تجاربی دارید؟ ۲- ارتباطات شما با دانشجویان در سراهای دانشجویی چه چالش‌ها و مشکلاتی داشته است؟ ۳- ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی چه فرصت‌هایی را برای شما ایجاد کرده است؟ ۴- ارتباطات دانشجویان در سراهای دانشجویی چه ویژگی‌هایی داشته است؟ ۵- آثار و نتایج برقراری ارتباط شما با دانشجویان در سراهای دانشجویی چه بوده است؟

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از راهبرد هفت مرحله‌ای کلایزی^۱ (2002) استفاده شد. در این روش از رهنمودهای کلی داده‌ها بهره جسته که شامل تعیین اظهارات مهم، ایجاد معنی، خوشه‌بندی‌های آن‌ها در مضمون‌ها و ارائه توصیفی جامع از پدیده‌ی مورد مطالعه می‌شود. در این راهبرد در مرحله‌ی اول، یادداشت‌برداری از داده‌ها صورت پذیرفت؛ در مرحله‌ی دوم، اظهارات اصلاحات مرتبط با بحث بیرون کشیده شد؛ در مرحله‌ی سوم، از هریک از اظهارات یک مفهوم تدوین شده که بیانگر تفکر اساسی فرد بود، استخراج شد؛ در مرحله‌ی چهارم، شکل‌گیری خوشه‌های معنایی و ارتباط آن با مقوله‌های کلی صورت گرفت؛ مرحله‌ی پنجم، نتایج برای توصیف جامع از پدیده‌ی تحت مطالعه را به هم پیوند داده و دسته‌های کلی‌تری به وجود آمدند؛ مرحله‌ی ششم، تقلیل‌سازی از یافته‌ها صورت پذیرفت؛ به طوری که توصیفات زائد، غیرقابل کاربرد و اغراق‌شده از ساختار کلی داده‌ها حذف گردید؛ در مرحله‌ی هفتم، با هدف تأیید یافته‌های پژوهش، با استفاده از بازبینی اعضا انجام گرفت. همچنین در مراحل تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار مکس کیودا نسخه‌ی ۱۱ استفاده شد.

جهت ارزیابی نتایج پژوهش کیفی حاضر، از معیارهای گوبا و لینکلن^۲ (1985) استفاده شد. گوبا و لینکلن از عنوان اعتمادپذیری یا قابلیت اعتماد^۳ برای ارزیابی نتایج پژوهش کیفی استفاده می‌کنند. قابلیت اعتماد به بیانی ساده، میزانی است که در آن می‌توان به یافته‌های یک تحقیق کیفی متکی بود و به نتایج آن‌ها اعتماد کرد. به عقیده‌ی گوبا و لینکلن معیار قابلیت اعتماد شامل چهار معیار جداگانه اما به هم مرتبط است که عبارت‌اند از: باورپذیری (همسازی و همبستگی داده‌ها)، اطمینان‌پذیری (توانایی تشخیص جایی که داده‌های یک مطالعه از کجا آمده، چگونه گردآوری شده و چه طور به کاررفته‌اند)، تأثیرپذیری (عینیت کیفی و انطباق یافته‌ها بر داده‌های پژوهش) و انتقال‌پذیری (اعتبار بیرونی) (محمدپور، ۱۳۸۹: ۹۵؛ محسن‌پور، ۱۳۹۰: ۵۲). به منظور افزایش باورپذیری، از راهبردهایی مانند بررسی به‌وسیله‌ی اعضا، توصیف و تحلیل دقیق یافته‌ها، یادداشت‌های بازتابی و به‌کارگیری سؤالات مناسب استفاده شد. برای تضمین انتقال‌پذیری، از توصیف انبوه و غنی اطلاعات در طول مراحل پژوهش و نمونه‌گیری هدفمند

1. Collaizi

2. Guba & Lincoln

3. Trustworthiness

استفاده شد. برای افزایش تأثیرپذیری، ارائه‌ی جزئیات عملیاتی از جمع‌آوری داده‌ها و ارزشیابی‌های بازتابی از جمله راهبردهای مورد استفاده در این مطالعه بود. با هدف اطمینان‌پذیری، تمام اطلاعات در طول فرایند مطالعه، با دقت، ثبت و ضبط و جزئیات مصاحبه‌ها نیز یادداشت شد.

جدول ۱. مشخصات مشارکت‌کنندگان در پژوهش

مشارکت‌کننده	سن	مدت زمان اقامت در خوابگاه	استان
۱	۲۰	۲ ترم	خراسان رضوی
۲	۲۰	۲ ترم	خراسان رضوی
۳	۲۱	۲ ترم	سیستان و بلوچستان
۴	۲۲	۲ ترم	سیستان و بلوچستان
۵	۲۱	۲ ترم	خراسان شمالی
۶	۲۳	۵ ترم	خراسان رضوی
۷	۲۲	۲ ترم	خراسان جنوبی
۸	۲۱	۳ ترم	خراسان شمالی
۹	۲۰	۱ ترم	سیستان و بلوچستان
۱۰	۲۴	۶ ترم	خراسان رضوی
۱۱	۲۱	۲ ترم	خراسان جنوبی

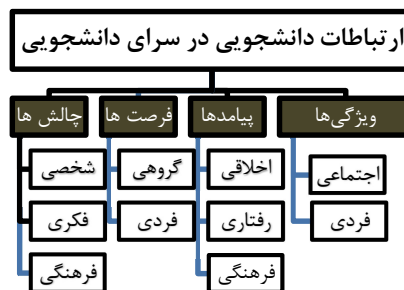
یافته‌های پژوهش

با بررسی و تحلیل مصاحبه‌ی شرکت‌کنندگان و تجزیه و تحلیل کدها در پژوهش، تجارب زیسته‌ی دانشجوی - معلمان دختر از ارتباطات دانشجویان در زندگی سرای دانشجویی در قالب چهار کد انتخابی و نه کدمحوری "ویژگی‌ها (فردی، اجتماعی)", "پیامدها (اخلاقی، رفتاری و فرهنگی)", "فرصت‌ها (گروهی و فردی)" و "چالش‌ها (شخصی، فکری و فرهنگی)" طبقه‌بندی گردید که هر کدام از این مضامین اصلی دارای مضامین فرعی هستند.

جدول ۲. مضامین اصلی و فرعی ارتباطات دانشجویی در سرای دانشجویی

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
ویژگی‌ها	فردی	داشتن گزینه برای برقراری ارتباط، اجتماعی‌تر شدن از طریق ارتباط، جبران کمبود دوری از خانواده از طریق ارتباط با دوستان.
	اجتماعی	اجبار در برقراری ارتباط، انجام کارهای گروهی، ارتباط در مسائل درسی، تقسیم کار در جهت نظافت، بازی‌های گروهی، همکاری در دروس با یکدیگر، ارتباط برای انجام پروژه، تأثیر تجربه زندگی سرای دانشجویی بر برقراری ارتباط.
پیامدها	اخلاقی	کنار نیامدن با اخلاقیات یکدیگر، تفاوت‌های فرهنگی و احتمال ایجاد چالش اخلاقی، مشابه شدن شخصیت‌ها به یکدیگر، داشتن اخلاق و عادات متفاوت.
	رفتاری	یادگرفتن چیزهای مختلف از یکدیگر، به اشتراک گذاشتن مسائل و مشکلات با یکدیگر، شناخت روحیات یکدیگر به مرور زمان، وفق دادن خود با شرایط.
	فرهنگی	یادگرفتن کارهای فرهنگی از همدیگر، تعاون و همکاری در کارهای فرهنگی خوابگاهی، همکاری در کارهای فرهنگی دانشگاه با یکدیگر، برگزاری دعا و مراسمات در سراهای دانشجویی.
فرصت‌ها	گروهی	انجام کارهای گروهی، تفریح کردن، مشورت کردن با دانشجویان در رابطه با اساتید، کمک برای انتخاب واحد به یکدیگر، دور هم جمع شدن و وقت گذراندن، انجام چالش‌های گروهی دوستانه، فیلم تماشا کردن دسته‌جمعی، تبادل اطلاعات، حل مشکلات ایجاد شده برای یکدیگر، کمک به یکدیگر در یادگیری دروس، درک کردن یکدیگر، دلداری دادن یکدیگر، صحبت کردن یا یکدیگر، رفع اشکال گروهی دروس، خو گرفتن با یکدیگر، پر کردن جای خالی خانواده از طریق دوستان، آشنایی کردن، مرور کردن خاطرات در جمع دوستان، باهم غذا خوردن، دورهمی گرفتن، پاور درست کردن با یکدیگر، ظرف شستن به نوبت، دلسوز هم بودن، مراقبت از یکدیگر، همدلانه به هم کمک کردن، رفتار دوستانه و مهربانانه، به اشتراک گذاشتن استعدادها، خرید کردن با یکدیگر، موسیقی گوش کردن، کمک در جمع‌آوری منبع ارائه، قرض دادن وسایل به یکدیگر، درک شرایط یکدیگر، سازگاری با رفتارهای خاص دیگران، خرید سوغاتی با یکدیگر، ورزش کردن یا یکدیگر، موفق تر شدن در کارهای گروهی درسی، رفع نیازهای آموزشی یکدیگر.

استفاده بهتر از زمان، بالا رفتن قدرت ارتباط، اجتماعی تر شدن از طریق ارتباط، آشنا شدن با مکان های مختلف، پیدا کردن دوستان جدید، یادگرفتن دقیق تر درس ها، پیشرفت شخصی در درس، یادگرفتن چیزهای جدید و مفید، آشنا شدن با آداب و رسوم مناطق محلی مختلف، یادگیری استعداد های مختلف، یادگیری صبر، یادگیری آشپزی، یادگیری کار کردن با نرم افزارهای مختلف، یادگیری غذاهای محلی، یادگیری سوزن-دوزی از دوستان، آموزش هنرهای محلی به یکدیگر، رغبت فرد برونگرا به ارتباط، یادگیری از طریق ارتباط، تأثیر ارتباط بر روی دیدگاه.	فردی	
عقب افتادن در برنامه ریزی شخصی به دلیل حضور در جمع دوستان، عدم رعایت نظم و نظافت، اختلاف داشتن بر سر زمان خواب، مشکل بر سر زمان کلاس ها، نداشتن فضای خلوت با خود، اختلاف در مسائل مختلف شخصی، لزوم داشتن گذشت در ارتباطات.	شخصی	چالش ها
نرسیدن به اتفاق نظر، اشتراک نظر نداشتن برای تصمیم گیری، نداشتن استقلال نظر، تصمیم گیری مطابق شرایط دیگران، تفاوت دیدگاه، اختلاف سلیقه.	فکری	
اخلاق و روحیات متفاوت، تفاوت شرایط خانوادگی، سختی ارتباط با سایر دانشجویان با فرهنگ های مختلف.	فرهنگی	

شکل ۱. ارتباطات دانشجویان در سرای دانشجویی

ویژگی ها

یکی از مضامین اصلی پژوهش، ویژگی های اجتماعی ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی است. مصاحبه شونده ی شماره ی ۳ این طور بیان داشت: «من با همکلاسی هام تو مسائل درسی و کلاسی و انجام پروژه ها همکاری می کنیم. با دوستای قدیمیم گاهی آشپزی می کنیم و فیلم می بینیم؛ مرور خاطرات می کنیم و با هم اتاقیام هم تقسیم کار می کنیم. واسه کارهای اتاق دور

هم می‌شینیم؛ غذا و چایی می‌خوریم و یجورایی دورهمی دخترونه می‌گیریم. گاهی تو مسائل درسی به هم کمک می‌کنیم و خب چون همه اینجا غریبیم با هم دردودل می‌کنیم و اگر کسی مشکلی داشته باشه بقیمون سعی می‌کنیم حلش کنیم و بهش کمک کنیم.» و مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۲ چنین اظهار داشت: «خب با آدمای زیادی تو سرای دانشجویی آشنا شدیم و ارتباط داریم، هم‌اتاقی‌ها هستن، کسانی هستن که از رشته‌های متفاوتن. من باهاشون در ارتباطم و حتی بعضی دوستای قدیمی دوران دبیرستانم هستن و من با هرکدومشون یه جور در ارتباطم.»

یکی از مضامین اصلی پژوهش، ویژگی‌های فردی ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۴ چنین بیان کرده است: «ما وارد یک شهر غریب شدیم. نبود و کمبود خانواده حس همیشه و این دوستان میتونن جای خالی خانواده رو برای ما پر کنن که نبود اونها رو خیلی حس نکنیم. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۲ بیان کرد: «من وقتی با دوستانم در خوابگاه ارتباط داشتیم، منجر شد که شخصاً اجتماعی‌تر شوم.»

پیامدها

یکی از مضامین اصلی پژوهش، پیامدهای اخلاقی ارتباط دانشجویی با دانشجویان است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۵ چنین بیان کرد: «مثلاً ما با بعضی اخلاقیات نمی‌تونیم کنار بیایم و تصمیم‌گیری برامون سخت میشه» و مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۳ این‌گونه بیان داشت: «بیشتر بخاطر اینکه شخصیت‌های ما شبیه به همه از قبل و از موقعی که مجازی بودیم، ما همدیگه رو می‌شناختیم و می‌دونستیم که مثلاً این افرادی رو که برای هم‌اتاقی انتخاب می‌کنیم یه ویژگی‌هایی دارن که به ویژگی‌های ما خیلی نزدیکه. یعنی شخصیت‌هامون شبیه به هم است.»

یکی از مضامین اصلی پژوهش، پیامدهای رفتاری ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۴ چنین بیان داشت: «باعث شده خیلی از چیزایی که نمی‌دونستیم رو یاد بگیریم، مثلاً با افراد مختلفی مواجه میشی. دوستان از جاهای مختلف میان. خیلی چیزای جدیدی درمورد مکان زندگی اوناست، میدونی. اونا از تو میدونن. یجوری تبادل اطلاعاته.» مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۵ نیز این‌گونه اظهار داشت: «اول کم کم به‌مرور زمان اون شناخت از روحیات دوستان که دستت میاد. دستت میاد که با کی چجوری رفتار کنی، سرچه مسائلی می‌تونی که صحبت کنی باهاشون. نمی‌تونی صحبت کنی، اعتماد کنی. اینا همه کم کم.»

بنظرم زمان می‌بره اول از همه تا بتونی این ارتباطه مشخص باشه تو چه حیطه‌ای باشه. باتوجه به روحیات افراد این کارو انجام بدیم و ارتباط برقرار کنیم. یکیش اینه و اینکه یه ذره هم روی خودت باید کار کنی. بنظرم وفق بدی خودتو با یکسری شرایط. نظرات مختلفی وجود داره راجب هر چیزی حتی امکانات سرای دانشجویی، می‌خواد کولر باشه یا استفاده از وسایل گرمایشی تو زمستون. بچه‌ها هر کدوم یجورین، یجوری دوست دارن. اینکه بتونی خودتو وفق بدی تا حد زیادی این خودش میتونه کمک کننده باشه برای چالش‌هایی که ایجاد میشه».

پیامدهای فرهنگی یکی از پیامدهای تعاملات دانشجویان در سراهای دانشجویی است. وقتی دانشجویان با همدیگر در سراهای دانشجویی ارتباط دارند، همدیگر را در کارهای فرهنگی خوابگاهی و دانشگاهی و برگزاری دعا و مراسمات در سراهای دانشجویی یاری می‌کنند. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۳ بیان کرد: «من با دوستانم در خوابگاه برای انجام کارهای فرهنگی دانشگاه همکاری دارم.» مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۵ بیان کرد: «مراسمات را در خوابگاه با تعامل با همدیگر انجام می‌دهیم و به خوبی برگزار می‌شود.»

فرصت‌ها

یکی از مضامین اصلی پژوهش، فرصت‌های گروهی ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۶ چنین بیان کرد: «خب برای من شخصاً خیلی فرصت و مزیت داشته. مثلاً من تک دخترم و وابسته خانواده ولی اینجا انقد همه دوستانم مهربونانه رفتار میکنن و میتونم راحت باهاشون صحبت کنم که نبود و دوری خانواده رو برام خیلی قابل تحمل‌تر می‌کنه. تو مسائل درسی هم کارم خیلی راحت شده. قبلاً که مجازی بود خب سخت بود انجام کارهای کلاسی ولی اینجا بچه‌ها به هم کمک میکنن که ارائه‌هامو آماده کنم و مواقع امتحان که باهم درس می‌خونیم باعث میشه که دقیق‌تر درسو یاد بگیرم و خب پیشرفت کردم تو درسام و کلا پیدا کردن دوستای خوب واسه من جذاب‌ترین چیز هستش. دوستایی که میتونم چیزای زیادی ازشون یاد بگیرم.» و مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۱ این‌گونه اظهار کرد: «خب چیزهایی زیادی هست. ما چون هم اتاقی هستیم با دوستانم گاهی اوقات میریم بیرون، باهم چایی و غذا درست

می‌کنیم، با هم می‌رییم تفریح و گردش و بعضی وقتا خرید می‌کنیم، با هم فیلم می‌بینیم، آهنگ گوش می‌کنیم، به هم کمک می‌کنیم چه تو مسائل درسی چه عاطفی و شخصیتی.»

یکی از مضامین اصلی پژوهش، فرصت‌های فردی ارتباط دانشجو با دانشجو است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۴ این‌گونه بیان کرد: «ما اینجا از همه مناطق هستیم.»

چالش‌ها

یکی از مضامین اصلی پژوهش، چالش‌های فرهنگی ارتباط دانشجو با دانشجو است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۵ این‌طور بیان کرد: «خب مثلاً دلیلش اینه که هرکدوم از ما از فرهنگ‌ها و شهرهای مختلفی داریم، اینجا زندگی می‌کنیم. مثلاً ممکنه یکی از ما از خانواده‌ای باشه که تک دختر باشه و به قول خودمون یجورایی نازنازی بوده و تو خونه کار نمی‌کرده و بعضی‌های دیگه هستن که کار کردن براشون عادیه و خب اینجا اون‌ی که کار نمی‌کرده و اش سخته که با بقیه و کار کردن کنار بیاد بخاطر شرایط خانوادگی که قبلاً داشته.» و مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۳ این‌گونه بیان کرد: «اره خب قطعاً چون بالاخره ما هر کدوم توی یه خانواده با یک طرز فکر و فرهنگ متفاوت بزرگ شدیم و شاید برای من سخت باشه با فرهنگ یکی که توی سیستان و بلوچستان بزرگ شده کنار بیام یا برعکس. وقت‌هایی هم با هم، هم نظر نیستیم و به اشتراک نظر برای تصمیم‌گیری نمی‌رسیم و ممکنه برنامه‌هامون خراب بشه. گاهی با هم واسه تایم خواب به مشکل می‌خوریم؛ گاهی واسه تایم کلاس‌هامون که یکی نیست و خلاصه این چیزا.»

یکی از مضامین اصلی پژوهش، چالش‌های فکری ارتباط دانشجو با دانشجو است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۲ چنین اظهار کرد: «وقتی می‌خوایم تصمیم‌گیری کنیم مثلاً یک چیزی بخریم، هرکس نظر متفاوتی داره و خب مشکل برای تصمیم‌گیری ایجاد میشه و مثلاً وقتی می‌خوایم نظافت رو تقسیم کنیم. برای تایم نظافت به اتفاق نظر نمی‌رسیم.» و مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۱ این‌طور بیان کرد: «بله محدودیت داره. ممکنه مثلاً اختلاف داشته باشیم توی یه زمینه‌هایی یا دیدگاهمون توی مسائلی با هم فرق داشته باشه. بحث‌هایی مثلاً پیش بیاد و اینکه ما کنار هم زندگی می‌کنیم. اگه یه بحثی پیش بیاد چون توی یه اتاق زندگی می‌کنم، این موضوع

خیلی تو روحیه‌مون تأثیر می‌ذاره. واسه همین تو این زمینه باید سعی کنیم یکم گذشت داشته باشیم.»

یکی از مضامین اصلی پژوهش، چالش‌های شخصی ارتباط دانشجویان با دانشجویان است. مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۳ این‌گونه بیان کرد: «ما که تو اتاق ۱۲ نفره زندگی می‌کنیم، دیگه همه باهم کنار نمیان. هرکس یک عادت و اخلاقی داره. دیگه مثلاً شخصاً تایم خواب من با بقیه یکی نیست و وقتی من می‌خوابم معمولاً بقیه بچه‌ها بیدارن و سروصدا باعث می‌شه تنظیم خواب من به هم بریزه. بعضی بچه‌ها واقعاً بی‌نظمن و یکم نظم و نظافت و رعایت نمی‌کنن و اینکه مثلاً ما با بعضی اخلاقیات نمی‌تونیم کنار بیایم و این آزاردهنده است و یکی دیگه اینکه وقتی می‌خوابیم تصمیم‌گیری کنیم مثلاً یک چیزی بخریم هرکس نظر متفاوتی داره و خب مشکل برای تصمیم‌گیری ایجاد می‌شه و مثلاً وقتی می‌خوابیم نظافت رو تقسیم کنیم برای تایم نظافت به اتفاق نظر نمی‌رسیم.» و مصاحبه‌شونده‌ی شماره‌ی ۵ این‌طور بیان کرد که: «بدون چالش که نمیتونه باشه. مثلاً این خوشگذرونی که بین دوستان داری ممکنه که باعث بشه که من مثلاً به مقدار روی برنامه‌های روزانم به شخصه حساس‌ترم، بخاطر همون مثلاً دلم می‌خواد وقتی می‌رم درسی چیزی بخونم، برای کارای خودم می‌خوام وقت بزارم، دوست دارم بین بچه‌ها، بین دوستان باشم. این باعث می‌شه که من هی وسوسه بشم به عبارتی و پیام پیش دوستانم که باهاشون صحبت کنم، خوش بگذرونم منم، یه مسئله اینه. چالش‌هایی که بین این ارتباط ایجاد بشه مسلماً توی اتاقی ما که مخصوصاً دوازده نفریم توی هر اتاقی، تعدادمون بالاست مثلاً اخلاقیات مختلفی وجود داره، روحیات مختلفی وجود داره، از دوازده خانواده مختلف با فرهنگ مختلف اومدیم، کنار هم قرار گرفتیم، ممکنه روحیات بچه‌ها به هم نخوره. قطعاً چالش‌هایی ایجاد می‌شه. بدون چالش نمی‌تونه باشه.»

بحث و نتیجه‌گیری

یکی از یافته‌های پژوهش ویژگی‌های ارتباطات دانشجویی در زندگی سرای دانشجویی است که دارای زیرمضمون‌های ویژگی‌های فردی و اجتماعی است. یافته‌های پژوهش مباحثی و همکاران (۱۳۹۲) که نشان داد زندگی در سراهای دانشجویی منجر به سازگاری اجتماعی می‌شود، تأییدکننده‌ی یافته‌های این پژوهش است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت ویژگی‌های فردی در ارتباط بین دانشجویان به این دلیل مؤثر است که عامل اصلی چگونگی رفتار و واکنش بین فردی در دانشجویان متأثر از شاخصه‌ها و تیپ‌های شخصیتی مختلف هرکدام به صورت مستقل هست. سازش یا عدم سازش هرکدام از ویژگی‌های، بعضاً، متناقض و متفاوت در روابط بین فردی از برجسته‌ترین مضامینی است که دریافت شد و در تبیین مضمون اجتماعی می‌توان گفت تعداد زیادی از دانشجویان برای جبران مسئله‌ی دوری از خانواده و رفع دل‌تنگی و حس غربت به ارتباط با دانشجویان دیگر روی می‌آورند؛ لذا دست به انتخاب افرادی می‌زنند که از لحاظ ویژگی‌های شخصی به آن‌ها شبیه باشند تا از این طریق این خلأ را رفع کنند. گاهی اوقات افراد مجبور به سازش با کسانی می‌شوند که به اجبار و به صورت از قبل تعیین شده در یک اتاق با همدیگر زندگی می‌کنند.

یکی از یافته‌های پژوهش پیامدهای ارتباطات دانشجویان در سراهای دانشجویی است که دارای زیرمضمون‌های اخلاقی، رفتاری و فرهنگی است. یافته‌های پژوهش رحمتی و همکاران (۱۳۹۸) که نشان داد سکونت در خوابگاه برای دانشجویان دختر نتایجی همچون استقلال، افزایش صبر و توان تحمل مشکلات، یادگیری و تقویت مهارت‌های مختلف داشته است، تأییدکننده‌ی یافته‌های این پژوهش است. در تبیین مضمون پیامدهای اخلاقی می‌توان بیان داشت که برقراری ارتباط با دانشجویان دیگر باعث افزایش هم‌اندیشی، همکاری و همبستگی می‌شود که ممکن است به تقویت عملکرد تحصیلی و حرفه‌ای دانشجویان کمک کند. با توجه به اهمیتی که این همبستگی در زندگی سرای دانشجویی دارد، آموزش آن باید به یکی از مؤلفه‌های مهم در سرای دانشجویی و میان دانشجویان سرای دانشجویی تبدیل شود. ایجاد این همبستگی باعث می‌شود تا دانشجویان بهتر بتوانند یکدیگر را درک کنند و در مورد مشکلاتشان صحبت کنند و به حل مشکل با یکدیگر بپردازند. در تبیین مضمون پیامد رفتاری می‌توان این‌گونه بیان داشت که دانشجویان با زندگی

در کنار هم می‌توانند چیزهای مختلفی یاد بگیرند، مسائل و مشکلاتشان را با هم به اشتراک بگذارند، به مرور زمان با روحیات هم آشنا شوند و خود را با شرایط همدیگر وفق دهند که این به خودی خود باعث ایجاد نوعی همبستگی و صمیمیت میان آن‌ها می‌شود. پیامدهای فرهنگی در خوابگاه یکی دیگر از پیامدهای مهم سراهای دانشجویی است. دانشجویان در تعامل با همدیگر در کارهای فرهنگی همکاری می‌کنند و مراسمات و کارهای فرهنگی را انجام می‌دهند.

یکی از یافته‌های پژوهش فرصت‌های ارتباطات دانشجویی - معلمان در سراهای دانشجویی است که شامل زیرمضمون‌های فرصت‌های فردی و گروهی است. یافته‌های پژوهش رحمتی و همکاران (۱۳۹۸) که نشان داد سکونت در خوابگاه برای دانشجویان دختر، فرصت‌هایی به همراه داشته است که می‌توان به یادگیری مدیریت مالی، تقویت روحیه‌ی قدرشناسی نسبت به خانواده، آشنایی با فرهنگ‌ها و آداب و رسوم مختلف، افزایش نظم و مسئولیت‌پذیری و تقویت بُعد معنوی و عمل به باورهای دینی از مهم‌ترین فرصت‌هایی بودند که سکونت در خوابگاه برای دانشجویان اشاره نمود، تأیید کننده‌ی یافته‌های این پژوهش است. در تبیین مضمون فرصت‌های فردی می‌توان گفت یکی از آثار مثبت ارتباط با سایر دانشجویان مستقر در سراهای دانشجویی، آشنا شدن با فرهنگ‌های مختلف مناطق محلی و نحوه‌ی آداب و رسوم جالب و جذاب آن‌ها بود. همچنین، یادگیری و تقویت مهارت‌های مختلف، از جمله آشپزی، سوزن‌دوزی و هنرهای محلی، از دیگر فرصت‌هایی بود که مشارکت‌کنندگان بیان کردند که ارتباط با سایر دانشجویان موجب شده که آن‌ها برخی مهارت‌ها را یاد بگیرند و اطلاعات خود را در زمینه‌های مختلف افزایش دهند و از دانش یکدیگر استفاده کنند. در تبیین مضمون فرصت‌های گروهی می‌توان به مواردی همچون رفع اشکال و کمک در مسائل درسی به صورت گروهی اشاره کرد که دانشجویان در زمان‌های خاص مانند روزهای امتحان دسترسی راحت و سریع‌تری به سایر همکلاسی‌هایشان دارند و یا برای انجام پروژه‌ها و تکالیف درسی، حضور همکلاسی‌ها در یک مکان به همکاری و یادگیری بهتر می‌انجامد.

یکی دیگر از یافته‌های پژوهش چالش‌های ارتباطات دانشجویی است که شامل سه مضمون چالش‌های شخصی، فکری و فرهنگی است. یافته‌های پژوهش گودرزی و همکاران (۱۳۹۸) که

نشان داد به زوال رفتن حریم خصوصی، تنگنای فراغت، فقدان عاملیت انتخاب، بازتولید نقش‌های جنسیتی و... از مهم‌ترین چالش‌های زندگی خوابگاهی از نگاه دختران است و یافته‌های پژوهش افشانی و همکاران (۱۳۹۱) و پژوهش رحمتی و همکاران (۱۳۹۸) که نشان دادند احساس غربت و دل‌تنگی، فشارهای روانی ناشی از هم‌اتاق شدن با افراد نامناسب، کیفیت پایین غذای سلف، کاهش کیفیت درس خواندن و به هم خوردن نظم خواب از برجسته‌ترین مشکلاتی بودند که دانشجویان به آن اشاره کردند، تأییدکننده‌ی یافته‌های پژوهش حاضر است. در تبیین چالش‌های شخصی می‌توان گفت اغلب افراد هنگامی که در جمع دوستان قرار می‌گیرند، علاقه‌مند به گذراندن اوقات بیشتری در آن جمع هستند و از این‌رو، آن‌ها ممکن است دچار مشکلاتی از جمله عقب افتادن از برنامه‌های روزانه‌ی شخصی، نداشتن فضای خلوت با خود و این‌گونه موارد شوند که کمتر به کارهای شخصی بپردازند و از برنامه‌ها و زندگی شخصی‌شان عقب بیفتند. در جمع دوستان زمان خواب نیز معضل دیگری است که افراد با آن روبرو هستند و سروصدای زیاد دیگران و ناهمخوانی برنامه‌ها موجب به هم خوردن نظم خواب افراد می‌گردد و اکثر مشارکت‌کنندگان بر این معضل تأکید کرده‌اند. در تبیین مضمون چالش‌های فکری می‌توان گفت هرکدام از دانشجویان از آنجایی که از مناطق محروم گرد هم آمده‌اند، طبیعتاً در بعضی موارد و امور ممکن است دچار اختلاف‌نظر در آن مسئله شوند و در این بین گاهی بعضی افراد از علایق شخصی خود و نظرشان صرف‌نظر می‌کنند و این امر شاید موجبات ناراحتی افراد را فراهم کند. همچنین افراد برای تصمیم‌گیری امور جمعی به‌سختی به اتفاق نظر خواهند رسید و از این‌رو، تصمیمات ممکن است با تأخیر گرفته شود و یا هیچ‌گاه آن تصمیم عملی نشود و این ناهمخوانی عقاید و نظرات برای افراد چالش‌هایی به وجود می‌آورد. در تبیین مضمون چالش‌های فرهنگی می‌توان گفت که تفاوت‌های فرهنگی در دانشجویان از نظر خانوادگی، اجتماعی، مذهبی و زبانی ممکن است دیده شود. مثلاً فرهنگ خانوادگی که دانشجویان از خانواده‌های مختلف و با ریشه‌های فرهنگی متفاوت باهم هم‌زیستی می‌کنند و یا فرهنگ اجتماعی که دانشجویان با محیط‌های مختلفی تعامل دارند و با انواع آداب‌ورسوم و اعتقادات درگیرند که به دلیل تفاوت‌های فرهنگی در آن محیط ایجاد می‌شود. به‌طور کلی، این تفاوت‌ها منجر به اختلافاتی در برخورد، بیان و استدلال می‌شود و ارتباط را برای دانشجویان دشوار می‌سازد.

بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان پیشنهاد داد با توجه به اینکه زندگی در سرای دانشجویی همراه با چالش‌هایی است، کارگاه‌هایی برای تبیین این چالش‌ها برای دانشجویان برگزار شود تا مشکلات آن‌ها به حداقل برسد. همچنین با توجه به اینکه یکی از پیامدهای ارتباطات دانشجویی در سراهای دانشجویی آشنا شدن با فرهنگ و آداب و رسوم همدیگر است، پیشنهاد می‌شود که در هر ترم نمایشگاهی از دستاوردهای (لباس‌های بومی و محلی، غذاها و...) هر استان توسط دانشجویان در سراهای دانشجویی برپا شود و همچنین در هر ترم مجدد برای هر دانشجو جایابی جدیدی صورت گیرد تا با فرهنگ سایر دانشجویان آشنا شود. در راستای برنامه‌های راهبردی پیشنهاد می‌شود، مسئولین محل تحصیل دانشجو - معلمان، به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که دانشجویان با قومیت‌های نزدیک به هم در حوزه‌ی فرهنگی، اجتماعی و رشته‌ای در یک استان در سراهای دانشجویی گرد هم جمع شوند و با همدیگر زندگی نمایند تا مشکلاتی که مربوط به تناقضات فرهنگی است به حداقل برسد. همچنین معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه فرهنگیان جشنواره‌هایی را برنامه‌ریزی کند تا دانشجو - معلمان از این طریق با فرهنگ‌های همدیگر در سطح استان‌های مختلف آشنا شوند.

تعارض منافع: هیچ‌گونه تعارض منافع در این پژوهش وجود ندارد.

منابع

- افشانی، سیدعلیرضا، عسگری ندوشن، عباس، و سفید، مجید (۱۳۹۱). بررسی مشکلات فرهنگی زندگی سرای دانشجویی دانشجویان پسر سرای دانشجویی های دانشگاه یزد. *نشریه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان*، ۳(۵)، ۹-۲۶.
- امینی، سعیده، اخلاصی، ابراهیم، و حدادی، سالار (۱۴۰۲). مطالعه پدیدارشناختی تجربه تنهایی در بین دانشجویان با رویکرد تفسیری (مورد مطالعه: دانشجویان پسر خوابگاه شهید آشتیانی دانشگاه علامه طباطبایی). *راهبرد فرهنگ*، ۱۶(۶۲)، ۳۱-۶۰.
- انواری، زهره (۱۳۹۶). حس تعلق به سرای دانشجویی؛ مطالعه موردی دختران دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. *فصلنامه فرهنگی ایران*، ۱۱(۲)، ۱۰۵-۱۳۱.
- پروین، ستار (۱۳۹۵). چالش‌های زندگی دانشجویی در خوابگاه‌های خودگردان در شهر تهران (با تأکید بر آسیب‌های اجتماعی). *فصلنامه بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۷(۲)، ۳۱۱-۳۳۸.
- جهانگیری، جهانگیر، ابوترابی زارچی، فاطمه، تنها، فاطمه، و ابوترابی زارچی، حمیده (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین رضایت از زندگی سرای دانشجویی و از خودبیگانگی دانشجویان دختر سرای دانشجویی (مطالعه موردی: دانشگاه اصفهان). *مجله زن در فرهنگ و هنر*، ۴(۲)، ۸۹-۱۰۶.
- حسینی، حسین، و خجسته، اسمعیلی (۱۴۰۲). مطالعه‌ی کیفی گذران اوقات فراغت دختران در خوابگاه دانشگاه یزد. *مطالعات راهبردی زنان*، ۱۰۱(۲۶)، ۱۴۵-۱۷۵.
- خراباتی، ساجده، و یزدانفر، سید عباس (۱۳۹۵). عوامل مؤثر در ایجاد دل بستگی به مکان در سرای دانشجویی های دانشجویی (نمونه موردی: سرای دانشجویی دانشگاه سمنان). *معماری و شهرسازی ایران*، ۱۳(۱)، ۵-۲۶.
- رحمتی، عباس، زراعت حرفه، فهیمه، علیپور، فرحناز، و کاربخش زاده، فاطمه (۱۳۹۸). تجارب دانشجویان دختر از سکونت در سرای دانشجویی های دانشجویی. *فصلنامه پژوهش‌های پژوهش های جامعه شناسی معاصر*، ۸(۱۴)، ۷۵-۹۷.
- رضاسلطانی، پروانه، قنبری خاتوند، عاطفه، و مریدی، مریم (۱۳۹۳). مقایسه کیفیت زندگی مرتبط با سلامت در دانشجویان سرای دانشجویی و غیرسرای دانشجویی، *مجله پرستاری و مامایی جامع نگر*، ۲۴(۷۴)، ۳۸-۴۵.

سراج‌زاده، سید حسین، و حبیب‌پور گتایی، کرم (۱۳۹۷). کیفیت زندگی سرای دانشجویی دانشجویان دختر دانشگاه‌های دولتی ایران. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران*، ۱۱(۴)، ۱-۳۱. سعیدی، علی‌اصغر، و اسماعیل‌زاده، خالد (۱۳۸۹). بررسی مسائل و مشکلات سرای دانشجویی‌های دانشجویان دختر دانشگاه‌های دولتی در شهر تهران، *فصلنامه زن و بهداشت*، ۱(۱)، ۴۳-۸۸.

عباس‌پور، سمیه، عباسی اسفجیر، اصغر، و رحمانی فیروزجاه، علی (۱۴۰۱). تحلیلی بر سبک زندگی در خوابگاه دانشجویی مطالعه موردی (دانشجویان ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی). *سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت*، ۶(۲)، ۱۱-۱۲۲. عبدی، عالیہ، حاتمی خانقاهی، توحید، و وزیری، وحید (۱۳۹۹). بررسی ارتباط انگیزش پیشرفت با رضایت از عوامل محیطی در دانشجویان ساکن سرای دانشجویی (نمونه موردی: دانشجویان ساکن در سرای دانشجویی دولتی دانشگاه محقق اردبیلی). *اندیشه معماری*، ۴(۷)، ۹۴-۱۰۶. قنبری عدیوی، عباس (۱۳۹۸). چیستی نام‌گذاری سرای دانشجویی به جای خوابگاه. *همایش زندگی دانشجویی، فرصت‌ها و آسیب‌ها با تأکید بر دانشجویان ساکن سراهای دانشجویی*. همدان: دانشگاه بوعلی سینا.

گودرزی، نجمه، قاسم‌پور، فاطمه، و اعتمادی فرد، سید مهدی (۱۳۹۸). چالش‌های زندگی سرای دانشجویی دانشجویان دختر در سرای دانشجویی‌های دانشگاه‌های سراسری شهر تهران. *فصلنامه علوم اجتماعی (علمی)*، ۲۶(۸۴)، ۳۳-۶۰.

مباشری، محمود، علیدوستی، معصومه، و صولتی، سید کمال (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین دلتنگی برای خانواده و سازگاری با دانشگاه در دانشجویان سرای دانشجویی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی ایلام*، ۲۱(۶)، ۱۶۰-۱۶۶.

محسن‌پور، محدثه (۱۳۹۰). ارزیابی داده‌های کیفی. *مجله کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار*، ۱۶(۳ و ۴)، ۵۰-۵۵.

محمدپور، احمد (۱۳۸۹). ارزیابی کیفیت در تحقیق کیفی: اصول و راهبردهای اعتباریابی و تعمیم‌پذیری. *فصلنامه علوم اجتماعی*، ۱۷(۴۸)، ۷۳-۱۰۷.

محمودی‌راد، مریم، و آراسته، حمیدرضا (۱۳۸۳). خوابگاه‌های دانشجویی به مثابه جوامعی برای یادگیری. *طب و تزکیه*، ۱۳(۲)، ۴۵-۵۴.

ندیمی، هادی، فقیهی حبیب‌آبادی، محمدرضا، و نظرپور، محمدتقی (۱۳۹۲). تأثیر چشم‌انداز و طراحی محیط‌های سرای دانشجویی بر میزان رضایت‌مندی دانشجویان (مطالعه موردی: سرای دانشجویی‌های دانشجویی دختران دانشگاه حکیم سبزواری سبزوار). *فصلنامه علوم محیطی*، ۱۱(۱)، ۸۱-۹۳.

نظرپور، محمدتقی، سعادت‌ی وقار، پوریا، و حیدری، احمد (۱۳۹۶). بهبود کالبد سکونتگاه‌های دانشجویی در جهت افزایش اجتماع‌پذیری با تکیه بر روش نحو فضا، نمونه موردی: خوابگاه حکیم سبزواری، سبزوار، *فصلنامه آرمانشهر*، ۱۰(۲۱)، ۲۴۷-۲۵۶.

وارسته‌فر، افسانه، و موسوی تازه‌آبادی، سیده فاطمه (۱۳۹۳). درک پدیدار شناسانه کنش اجتماعی در زندگی سرای دانشجویی دانشجویان دختر دانشگاه فرهنگیان. *مطالعات آموزشی و آموزشگاهی*، ۸(۱)، ۹-۳۹.

Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss. Vol. 3: Loss, Sadness and Depression*. New York: Basic Books.